

DARYN

Shell
NXplorers

CARAVAN OF
KNOWLEDGE

Орнықты даму мақсаттары

ЦЕЛИ В ОБЛАСТИ
УСТОЙЧИВОГО
РАЗВИТИЯ

Жоспар

- ОДМ деген не?
- Оларды қашан және не үшін қабылдады?
- Олардың байланысты қандай?
- Қазақстанның қандай міндеттемелері бар?
- Ғаламдық жылыну және климаттың өзгеруі
- Парниктік әсер дегеніміз не?
- Себеп-салдары

Жоспар

Орнықты даму - бұл болашақ ұрпақтың мүмкіндіктеріне қауіп төндірмей, бүгінгі қажеттіліктерімізді қанағаттандыруға мүмкіндік беретін даму тәсілі.

Үш кит

- Экономика: бізде лайықты өмір сүру үшін ресурстар мен мүмкіндіктер болуы керек.
- Қоғам: барлық адамдар білімге, медицинаға және басқа да игіліктерге қол жеткізе алуы керек.
- Табиғат: планетаны қорғау керек, өйткені біздің болашағымыз оның сақталуына байланысты.

Тарихы

2015 жылдың қыркүйегінде Нью-Йорктегі орнықты даму бойынша өткен жоғары деңгейдегі кездесу барысында БҰҰ-ға мүше 193 мемлекет тұрақты даму саласындағы жаңа бағдарламаны ресми түрде қабылдады.

Оны «Әлемді өзгерту: 2030 жылға дейін орнықты даму саласындағы күн тәртібі» деп атады

Бұл күн тәртібіне 17 мақсат пен 169 міндет кіреді.

<https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/poverty/>

- Қауіпсіз су мен санитарияға қол жеткізу және тұщы су экожүйелерін ұтымды пайдалану адам денсаулығы, экологиялық тұрақтылық пен экономикалық өркендеу үшін үлкен маңызға ие.
- Әлемнің әр 10 тұрғынының 3-іне қауіпсіз басқарылатын ауыз су көздері қол жетімді емес, ал әр 10 тұрғынның 6-ына санитария қызметтері қол жетімсіз.
- Дүние жүзінде кем дегенде 892 миллион адам ашық дефекацияны (нәжіс шығаруды) жалғастыруда.
- Әйелдер мен қыз балалар суға қол жетімсіз үй шаруашылықтарының 80 пайызында су жинауға жауапты.
- 1990-2015 жылдары жақсартылған ауыз су көздерін пайдаланатын әлем халқының үлесі 76-дан 90 пайызға дейін өсті.
- Әлем халқының 40 пайыздан астамы үшін су тапшылығы проблемасы өзекті және болжам бойынша ол ары қарай шиеленісетін болады. Қазіргі уақытта 1,7 миллиардтан астам адам су тұтыну мөлшері су қорын толтыру мүмкіндігінен асатын өзен бассейндерінде тұрады.
- 2,4 миллиард адам дәретханалар немесе жабдықталған шұңқырлар сияқты негізгі санитарлық қызметтерге қол жеткізе алмайды.

Деректер мен цифрлар

Міндеттер

Пайдалы сілтемелер

6.1 2030 жылға қарай қауіпсіз және арзан ауыз суға жалпыға бірдей және теңдей қол жеткізуін қамтамасыз ету

6.2 2030 жылға қарай тиісті санитарлық-гигиеналық құралдарға жалпыға бірдей және теңдей қолжетімділікті қамтамасыз ету, әйелдер мен қыздардың, осал топтағы адамдардың қажеттіліктеріне ерекше назар аудара отырып, ашық түрде нәжіс шығаруды тоқтату

6.3 2030 жылға қарай ластануды азайту, қалдықтарды төгуді жою арқылы судың сапасын арттыру және қауіпті химиялық заттар мен материалдардың шығарындыларын азайту, тазартылмаған ағынды сулардың үлесін екі есе азайту және бүкіл әлемде ағынды суларды қайта өңдеу мен қауіпсіз қайта пайдалану көлемін едәуір арттыру

6.4 2030 жылға қарай барлық секторларда суды пайдалану тиімділігін едәуір арттыру және су тапшылығы мәселесін шешу және су тапшылығынан зардап шегетін адамдар санын айтарлықтай азайту үшін тұрақты тұщы су алу мен жеткізуді қамтамасыз ету

Неге мақсаттар соншалықты көп

Таза суға қолжетімділік

Қауіпсіз азық-түлік өсіру үшін таза суға және санитарияға қолжетімділік

Денсаулық және әл-ауқат

Таза су мен санитарлық тазалық көптеген аурулардың алдын алуға көмектеседі

Сапалы білім

Таза су мен санитарияға қол жеткізе алатын балалар мектепке жиі барады

Неге мақсаттар соншалықты көп

Климаттың өзгеруі адамдардың үйлері мен мүлкін бұзатын табиғи апаттарға әкелуі мүмкін

Денсаулық және әл-ауқат

Таза су мен санитария көптеген аурулардың алдын алуға көмектеседі

Таза су және санитария

Климаттың өзгеруі қол жетімді су ресурстарының азаюына әкелуі мүмкін

Климаттың өзгеруі, мақсаттармен байланыс

- **7-мақсат: Қол жетімді және таза энергия:**

- Шығарындыларды азайту үшін жаңартылатын энергия көздеріне (ЖЭК) көшу.
- Ғимараттардың энергия тиімділігін арттыру энергияны тұтынудың төмендеуіне әкеледі.

- **9-мақсат: Өнеркәсіп, инновациялар және инфрақұрылым:**

- Шығарындыларды азайтуда орнықты өнеркәсіп маңызды рөл атқарады.
- "Ақылды" қалалар сияқты тұрақты инфрақұрылымды дамыту қалаларды климаттың өзгеруіне төзімді ете алады.

- **15-мақсат: Құрлықтағы тіршілік:**

- Парниктік газдарды сіңіру үшін ормандарды және басқа табиғи экожүйелерді сақтау маңызды.
- Тозған жерлерді қалпына келтіру климаттың өзгеруіне төзімділікті арттыруы мүмкін. Топырақ көміртекті сақтайды.

- **14-мақсат: Теңіз экожүйелерін сақтау:**

- Мұхиттар атмосферадан көп мөлшерде жылу мен көмірқышқыл газын сіңіреді.

NO POVERTY: WHY IT MATTERS

What's the goal here?

To end poverty in all its forms everywhere by 2030.

Why?

More than 700 million people, or 1% of the world population, still live in extreme poverty and in struggling to fulfil the most basic needs like health, education, and access to water and sanitation to name a few.

Yes. The overwhelming majority of people living on less than \$1.90 a day

live in Southern Asia and sub-Saharan Africa and they account for almost 70 per cent of the global total of extremely poor people.

In 2017, economic crises attributed to natural disasters, were estimated at over \$530 billion, among the highest losses in recent years.

However, the total also affects developed countries. Eighty four million 30 million children growing up poor in the world's richest countries.

1 NO POVERTY

By 2030
167 million children will live in extreme poverty if the world doesn't take action to improve health and education

Цель 1

ZERO HUNGER: WHY IT MATTERS

What's the goal here?

To end hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture.

Why?

Sustainable hunger and malnutrition hinders a barrier to sustainable development and creates a trap

from which people cannot easily escape. Hunger and malnutrition make less productive individuals, who are more prone to disease and thus often unable to earn more and improve their livelihoods. There are nearly 800 million people who suffer from hunger worldwide, the vast majority in developing countries.

2 ZERO HUNGER

A profound change of the global food and agriculture system is needed to nourish today's 7.95 billion hungry - the additional 2 billion population expected by 2050

Цель 2

GOOD HEALTH AND WELL-BEING: WHY IT MATTERS

What's the goal here?

To ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages.

Why?

Ensuring healthy lives and promoting well-being for all at all ages is important to building prosperous societies.

However, despite great strides in promoting people's health and well-being in recent years,

inequalities in health care across 193 periods. More than six million children still die before their fifth birthday each year, and only half of all women in developing regions have access to the health care they need.

Epidemics like HIV/AIDS show how fear and discrimination limit people's ability to receive the services they need to live healthy and productive lives.

3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING

Spending \$1 billion in immunization coverage can save 1 million children's lives each year.

Цель 3

ОДМ және Қазақстан

<https://kazakhstan.un.org/ru/sdgs>

Цель в области устойчивого развития

15

Сохранение экосистем суши

Защита и восстановление экосистем суши и содействие их рациональному использованию, рациональное лесопользование, борьба с опустыниванием, прекращение и обращение вспять процесса деградации земель и прекращение процесса утраты биоразнообразия.

15

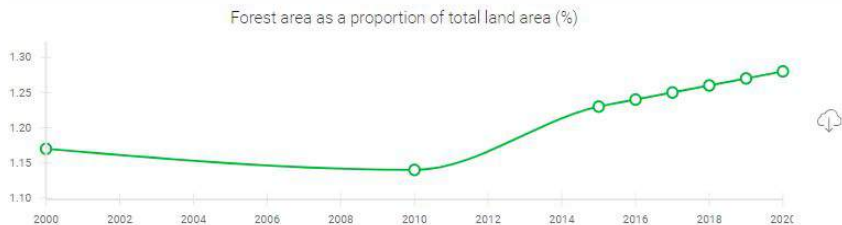
<p>Как ООН поддерживает</p>	<p>Ключевые мероприятия ООН</p>	<p>Ключевые функции ООН</p>	<p>Команды и партнеры ООН на местах</p>	<p>Финансирование ООН</p>
<p>Прогресс в стране</p>	<p>Ключевые мероприятия ООН</p>			

Доступные ресурсы \$16,5 million

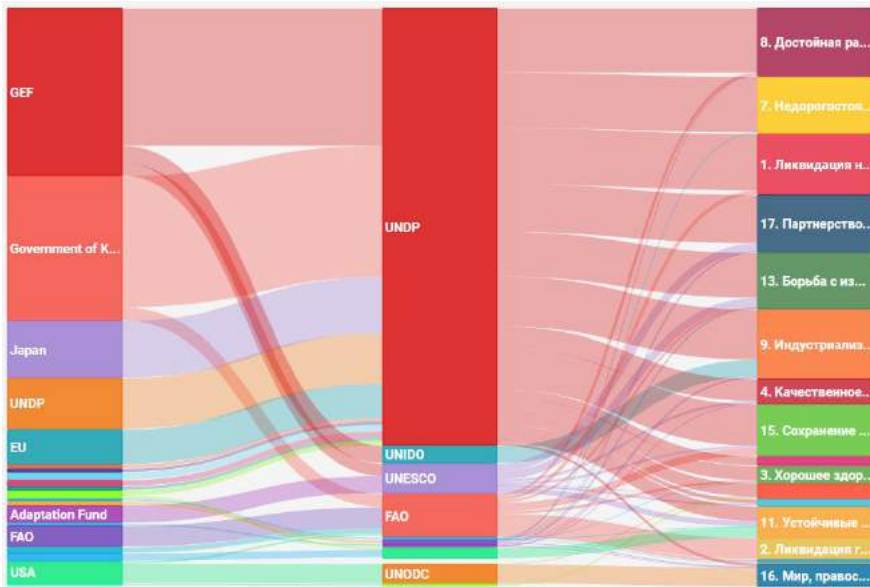
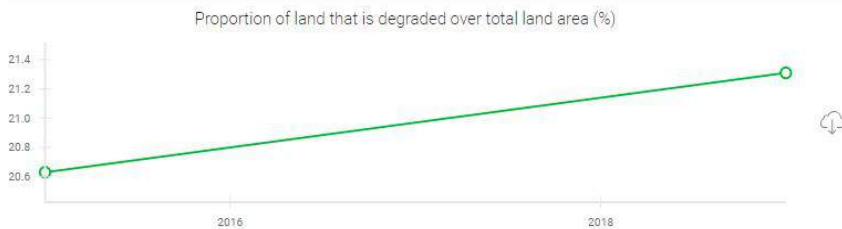
<p>1. Ликвидация нищеты 10,6% of total</p>	<p>2. Ликвидация голода 3,7% of total</p>
<p>3. Хорошее здоровье и благополучие 3% of total</p>	<p>4. Качественное образование 4,4% of total</p>
<p>5. Гендерное равенство 2,7% of total</p>	<p>6. Чистая вода и санитария 1,1% of total</p>
<p>7. Недорогостоящая и чистая энергия 9,9% of total</p>	<p>8. Достойная работа и экономический рост 12,1% of total</p>
<p>9. Индустриализация, инновации и инфраструктура 12,1% of total</p>	<p>10. Уменьшение неравенства 1,5% of total</p>
<p>11. Устойчивые города и населенные пункты 5,4% of total</p>	<p>12. Ответственное потребление и производство 0% of total</p>
<p>13. Борьба с изменением климата 9,8% of total</p>	<p>14. Сохранение морских экосистем 0,4% of total</p>

ОДМ және Қазақстан

The proportion of land area covered by forest increased from 1.2% in 2000 to 1.3% in 2020.

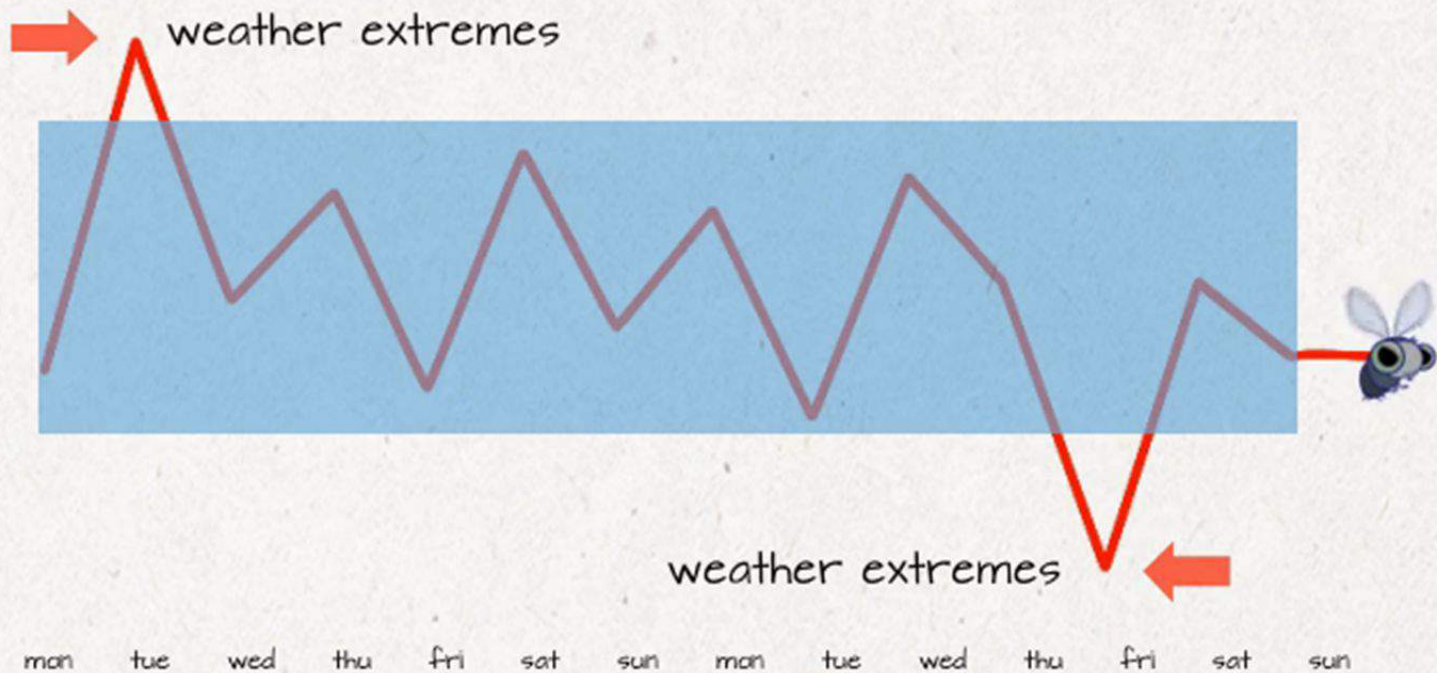

The proportion of land that is degraded over total land area increased from 20.6% in 2015 to 21.3% in 2019.

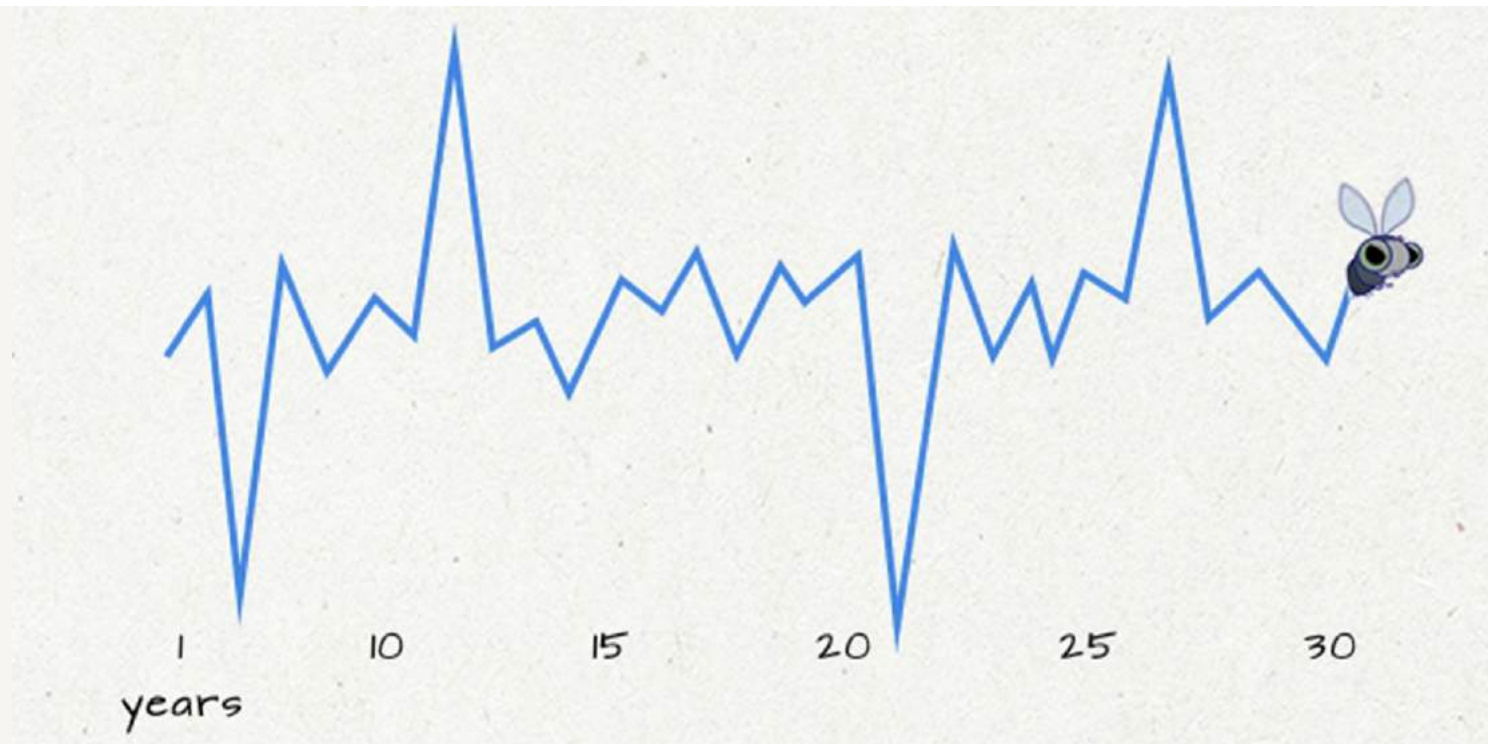
Ауа райы және климат

Температураның күнделікті ауытқуы, жауын-шашын, желдің жылдамдығы, бұлттылық және т. б.

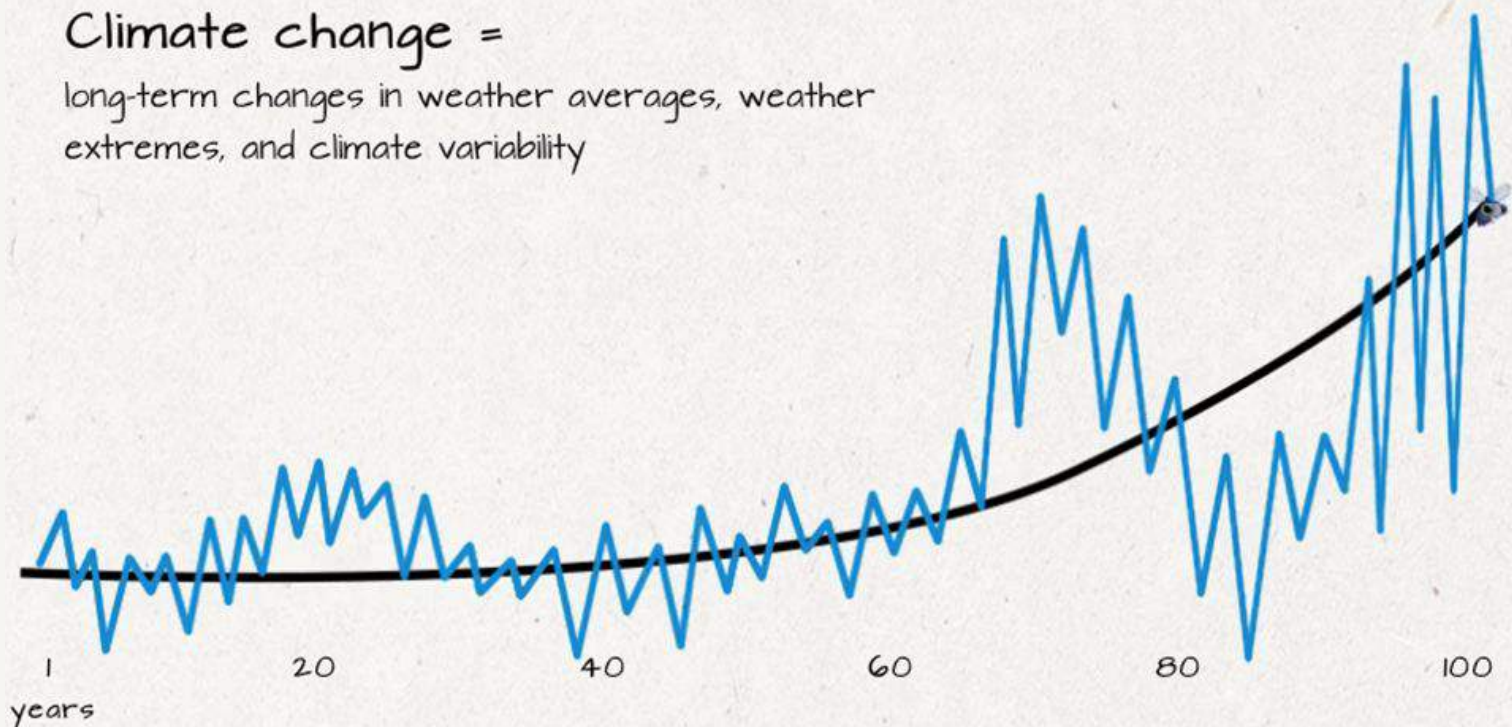
Ауа райы және климат

Климат - бұл ұзақ уақыт кезеңіндегі (30 жыл кезеңіндегі) “орташа” ауа райы.

Ауа райы және климат

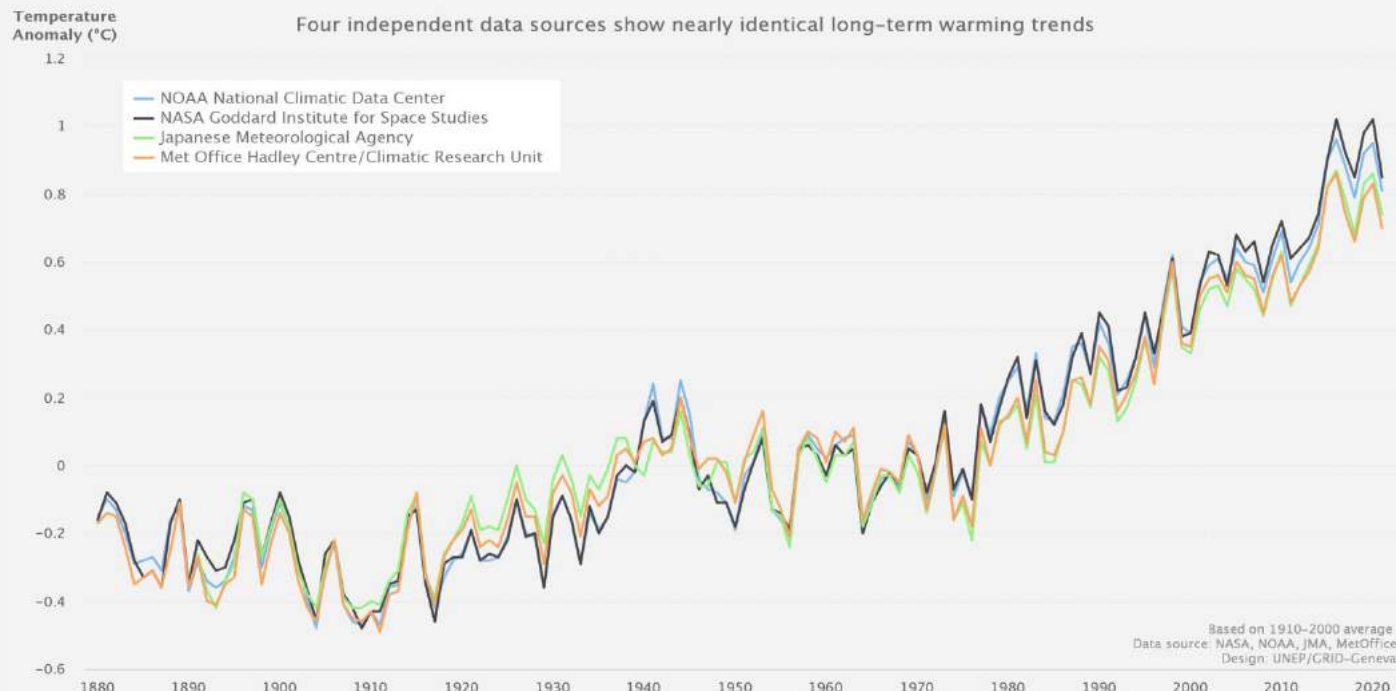
Климаттың өзгеруі бұл орташа және экстремалды ауа-райының ұзақ мерзімді өзгеруі, сондай-ақ климаттың өзгеруі

Ғаламдық жылыну

Жер мен Дүниежүзілік мұхит атмосферасының орташа жылдық температурасының біртіндеп өсу процесі.

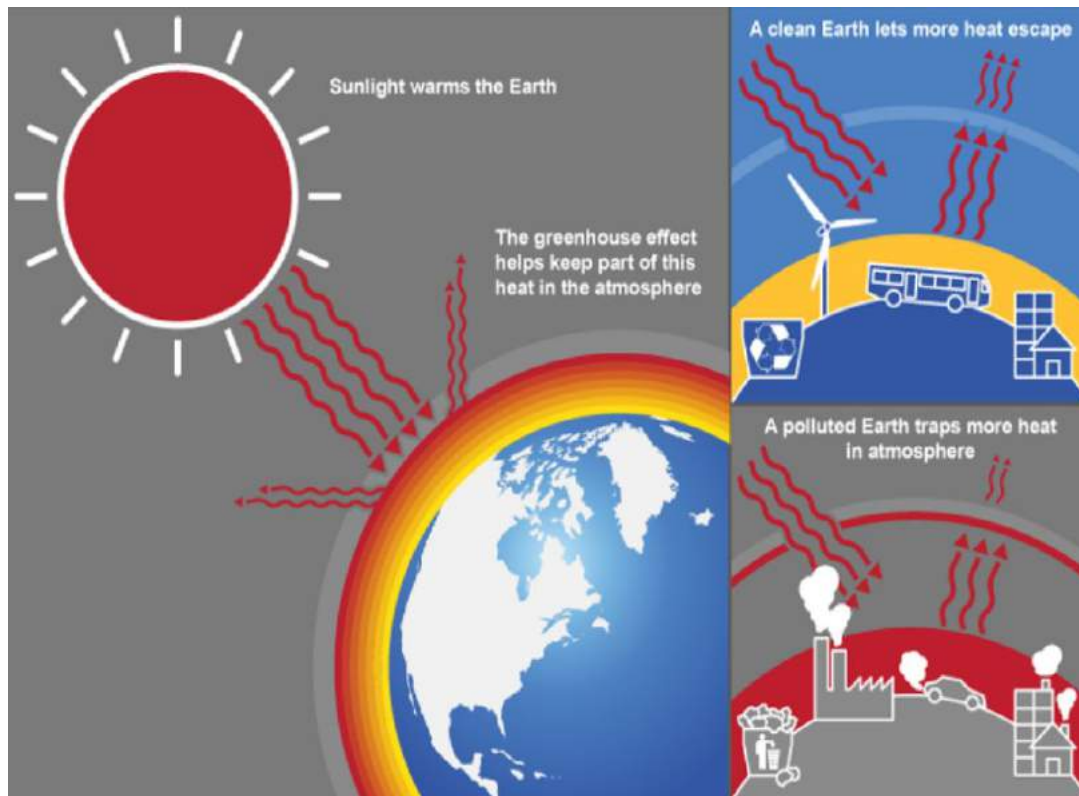
Global Surface Temperature

Себептер

- Күн белсенділігінің өзгерісі
- Жердің айналу осі мен орбитасының бұрышының өзгеруі
- Дүниежүзілік мұхит – күн энергиясының үлкен инерциялық аккумуляторы
- Вулкандық белсенділік
- Күн мен Күн жүйесіндегі планеталардың арасындағы сыртқы әсерлер мен адам әрекеттерінсіз белгісіз өзара әрекеттесулер
- Барлығына себепкер адам

Парниктік әсер

Парниктік газдар

- **Су буы**

- негізгі табиғи парниктік газ. Планетаның температурасы неғұрлым жоғары болса, соғұрлым су буы көп болады

- **Көмірқышқыл газы**

- Жанартаулар, өрттер, отын жағу, өндіріс, тыныс алу – мұның бәрі ластаушы көздер болып табылады.

- **Метан**

- CO₂-ден 28 есе күшті. Метанның көзі - мал шаруашылығы, күріш шаруашылығы, биомассаны жағуда, полигондарда.

- **Азоттың шала тотығы**

- көмірқышқыл газынан 300 есе зиянды. Бөліну көзі - синтетикалық өндіріс және пайдалану тыңайтқыштар, бензин мен дизельді автомобильдер, мал шаруашылығы. Ғаламдық жылынудың 6%-ы

Көзі

- **CO₂**

- отынды жағу - 87%.
- ормандарды шабу - 9%.
- өнеркәсіптік процестер - 4%

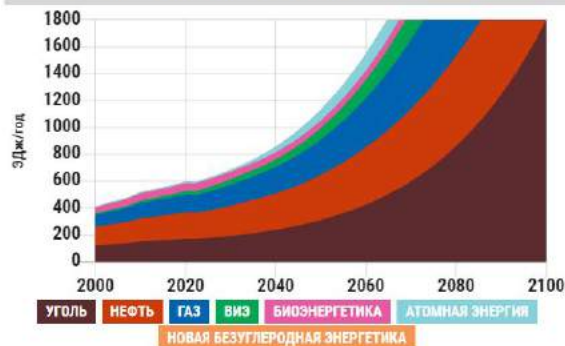
- **Метан**

- отын өндіру және пайдалану - 33%.
- мал шаруашылығы-27%.
- қоқыс орындары -16%.
- биомассаны жағу-11%.
- күріш шаруашылығы-9%.
- биоотын-4%.

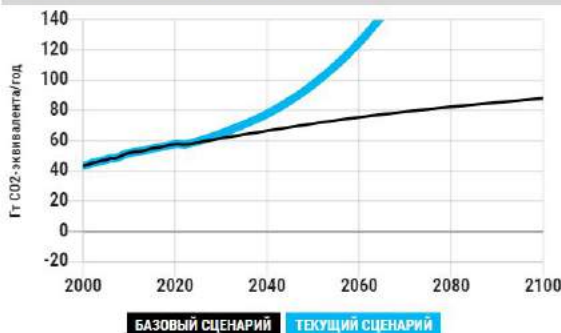
- **Азот оксиді**

- А / Ш-67%.
- жанармай жағу және өнеркәсіп-10%.
- биомассаны жағу-10%.
- ағынды сулар 3%

Глобальные источники первичной энергии

Нетто-выбросы парниковых газов

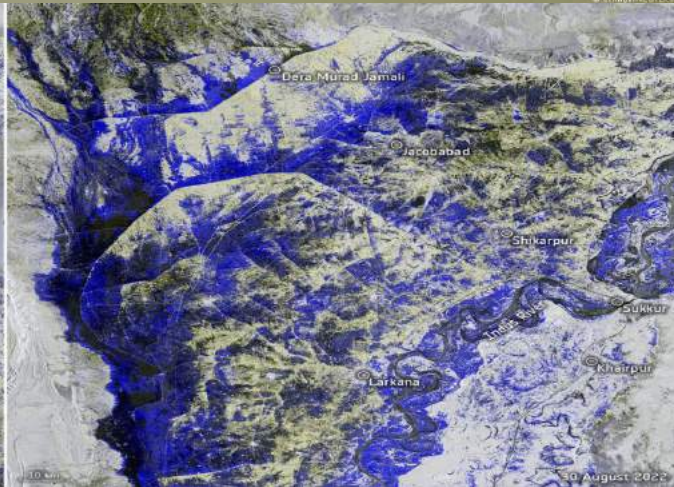
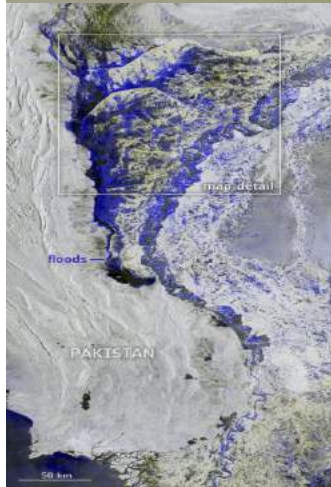

+5,4°C

+9,7°F

Повышение температуры к 2100 г.

Только в западной части США частота лесных пожаров выросла на 400% с 1970 года.

Во всем мире 20% всех сильнейших штормов были вызваны изменением климата.

Экстремальная жара наблюдалась каждую 1000 дней, сейчас каждые 200 дней!

Мұхит көтерілуде

Дүниежүзілік мұхиттың орташа деңгейі **1900 жылдан бастап** шамамен **21 см-ге** өсті, ал соңғы **25 жылда** өсім бірден **7,5 см** болды

Егер әлемдік қоғамдастық шығарындылар көлеміне ешқандай әсер етпесе, онда 80 жылдан кейін **2,5 метрге** өсуді күтуге болады.

Мальдив аралдарының **80%-ы** теңіз деңгейінен бір метр биіктікте орналасқан, ол толығымен су астына кетуі мүмкін

Мұның себебі - мұздықтардың еруі және теңіздер мен мұхиттардың қызуы

Салдары

- **Мұздықтар тауларда ериді** - олар тұщы су көздері
- Жер бетіндегі **жануарлардың үштен бірі 50** жылдан кейін **жоғалып кетуі мүмкін**
- **Ауыл шаруашылығы дақылдарының жойылуы** (климат, тозаңдандырғыштар, шегірткелер)
- **Вирустардың, масалардың, кенелердің, бактериялардың өсуі = аурулар**
- **Климаттық босқындардың өсуі**